

IZ »PERZIJSKIH MOTIVOV«
(1924—1925)

Sergej Jesenin — Prevedel Tone Pavček

To povprašal danes sem v menjalni,
kjer zamenjajo valute vse,
kak naj rečem čudoviti Lali
v perzijskem jeziku »ljubim te«?

To povprašal danes sem v menjalni,
tiho bolj, kot tih je veter-jug,
kak naj rečem čudoviti Lali
ta prijetni, ljubljeni »poljub«?

In še to povprašal sem v menjalni,
plahost skril pri tem sem v dno srca,
kak naj rečem čudoviti Lali,
kak naj dém ji, da je »moja vsa«?

In menjalec kratko me zavrne:
O ljubezni tu ne govore.
Sama se v očeh safirnih utrne,
ko po njej na samem koprne.

Za poljub naziva ne poznajo,
ni poljub na grobu epitaf.
Kot srh rož poljubi trepetajo
in topijo se na ustnicah.

In v ljubezni jamstva ne želijo,
cna radost le in bol deli.
Moja si — roké spregovorijo,
ko ferédžo strgajo z oči.

*

Rekla si, da je Saadi
le na grud poljuboval,
eh, postoj, pri božji gnadi,
tudi te nekoč bom znal.

Rekla si, da nauk korana
smrt sovražnikom uči,
veš, a kdor je iz Rjazana,
takih naukov ne trpi.

Pela si: »Za Evfratom so rože
bolj lepé od lepih dev,«
če bogat bi bil, bi zložil
čisto svoj, drugačen spev.

Bi porezal te cvetlice,
veš, tegà želi srce,
da cvelò najbolj bi lice
moje ljube Šagané.

In ne muči me z nasveti,
za nasvete nisem vnet.
Če poet sem med poeti,
bom poljubljal kot poet.

*

Nikdar nisem Bosporja še gledal,
ne sprašuj me, kakšen se mi zdi.
V tvojih sem očeh morjé zagledal,
ki v svetlobi sinji valovi.

Nisem hodil v Bagdad s karavano,
nisem s svilo, barvami tržil.
Skloni z ljubkim stasom se nad mano,
da se bom v naročju ti spočil.

Naj ti potlej spet pripovedujem,
pa čeprav ni mar ti teh besed,
da v imenu tebi daljnotujem,
tam v »Rusíji« sem priznan poet.

Pasji lajež slišim v mesečini,
v duši mi harmonika zveni.
Mar res nočeš, Perzijka, spoznati
naših daljnih, čudežnih ravní?

Ni puščoba semkaj me prignala,
ti nevidna si vabila me,
si labodje mi roké podala,
z njimi kakor s krili ovila me.

Dolgo iščem že miru v usodi,
a ne kolnem, kar je za menoj.
Daj, povej mi nekaj, karsibodi,
o deželi tej, kjer dom je tvoj.

Tožni spev harmonike preženi,
vdihni nove nade, da bom zdrav,
da o daljni severni bi ženi
ne razmišljal, tožil, vzdihoval.

In če nisem Bosporja še gledal,
ti o njem že najdem besedi.
Tvoje oči — v njih sem morjé zagledal,
ki v svetlobi sinji valovi.

*

Hladne lune zlatolepi sij,
vonj po oleandru in šeboju.
O, lepo broditu je v pokoju
po deželi sinji in krasni.

Daleč tam v daljavi je Bagdad.
Tam Šeherezada je živela.
Zdaj ničesar ni, kar bi želela.
Odcvelà cvetoča je pomlad.

Blišč in slavo prejšnjega sveta
zdaj duše pokopališke trave.
Ti pa, potnik, si ne tri srca
in k nagrobnikom ne sklanjaj glave.

Glej, kako je lep, svetel ta kraj!
K rožam ustnice kar vleče, vleče.
V srcu spor s sovražnikom končaj,
pa deležen blažene boš sreče.

Živi, ljubi, če se da ljubiti,
v zlatu lune poljubuj žené,
če pa hočeš mrtvece častiti,
s tem ne môri onih, ki žive.

To je tudi spev Šeherezade.
To ti baker listja ponovi.
V komur ni željà in niti nade,
ta lahko le usmiljenje budi.

*

Horosan prečudna vrata skriva,
kjer je prag ves z rožami nastlan.
Peri* tam zamišljena prebiva,
Horosan prečudna vrata skriva,
a teh vrat odpreti jaz ne znam.

Močne, žilave roké so moje,
rdi v lasih mi baker in zlato,
Peri tak lepo in nežno poje:
močne, žilave roke so moje,
a teh vrat prečudnih ne odpro.

Niti drznost čustvu ne pomaga.
Kaj bi z njo? Komú bi pesmi pel?
Saj če zdaj ni ljubosumna Šaga,
ker odpreti nisem vrat uspel,
niti drznost čustvu ne pomaga.

Čas bo iti v Rusijo nazaj.
Perzija, naj že od tebe romam?
Mar za vedno zapustim te zdaj
iz ljubezni sinovske do doma?
Čas bo iti v Rusijo nazaj.

* Peri — izgnani angeli v ženski podobi, ki varujejo človeka pred demoni.
Iz iranske mitologije. V perzijskem jeziku pomenijo peri — krilati.

Zbogom, Peri, zbogom, moja mala.
Res odprl nisem tvojih vrat,
vendar lepa bol, ki si jo dala,
v mojih pesmih stke ti venec zlat.
Zbogom, Peri, zbogom, moja mala.

*

Sinji svet, ki pel ti je Firduzi,
ti boš pomnil svoje žive dni
tega Rusa, ki kot sin te ljubi,
in lepó zamišljene oči,
sinji svet, ki pel ti je Firduzi.

Lepa si, o Perzija, prelepa.
Rože kakor baklje plamené
in nanovo mi o daljnih stepah,
naših krajih živo govore.
Lepa si, o Perzija, prelepa.

Glej, a danes pijem zadnjikrat
vonj, ki je opojen kakor braga*
in tvoj nežni glas, preljuba Šaga,
ko je tu slovesa čas grenak,
čujem, slušam zadnjikrat.

Toda, mar bom tebe kdaj pozabil!
Koderkoli klatež naj že grem,
vsepovsodi bom o tebi pravil
tujim in priljubljenim ljudem
in nikoli te ne bom pozabil.

Tvojih muk, nesreč se ne bojim.
Saj za vsakokrat, ko boš trpela,
pesem ti o Rusiji pustim.
Spomni name se, ko jo boš pela,
pa se v njej ti zopet oglasim.

* Braga — rusko pivo.

Biti pesnik — tudi to se pravi,
če življenja resnice ne prelomiš,
da trpinčiš se do ran krvavih,
tujim dušam čustev kri nakloniš.

Biti pesnik — to se pravi objeti
šir in daljo, da se slava širi.
Slavec poje, ni težko mu peti,
eno in isto poje v vseh večerih.

A kanarček s tujim glasom — to je
ropotulja klavrna in slaba.
Svetu treba peti je po svoje
svojo pesem kot jo rega žaba.

Mohamed se je v koranu zmotil,
ko je svojim alkohol zabranil,
torej, kadar se je k mučenju napotil,
se poet ne bo pijače branil.

Kadar pa poet obišče drago
in zaloti v postelji jo z drugim,
le ker štedi oživljajočo vlago,
prizanesa z nožem njenim grudim.

A do doma v ljubosumju žgočem
ne znebi skelečega se klica:
Kakor klatež umreš! Nu, kaj si hočem —
tudi to za nas ni več novica.

*

Roki ljubice — laboda dva
vtapljata se v zlate moje lase.
Človek s sleherne stvari sveta
zvablja o ljubezni nežne glase.

Pel sem tudi jaz nekdanje dni
in spet poje duša zanesena.
Zdaj beseda polno mi zveni,
saj vsa z nežnostjo je prepojena.

Če izljubi duša se do dna,
ti srce kot zlata gruda sije,
toda luna perzijska ne zna
prepojiti z žarom poezije.

Kaj me v svetu čaka, sam ne vem.
Mar dogorel v Šaginem bom žaru,
ali tožil v starosti ljudem
o poetskem izgubljenem daru.

Vsak po svoje hodi in živi.
Kar očem je všeč, kar sluhu ugaja.
A če slabo pesem Perzijec zloži,
ve se, da s širaskega ni kraja.

A o meni in o tehle stihih
naj takole kroži prek sveta:
Da ni lepših pel, bolj nežnotihih,
temu kriva sta — laboda dva.